

Matti Tarkkanen

Siirtolaisuuden syistä (1902)

**Artikkeli on ensimmäinen luku Kansanvalistus-Seuran vuonna 1902
julkaisemasta kirjasta nimeltä "Siirtolaisuudesta" (40 s.).
Sivut on skannattu kuviksi alkuperäinen kirjasintyyli
ja ulkoasu säilyttäen.**

Siirtolaisuusinstituutti – Migrationsinstitutet

Turku - Åbo 2005

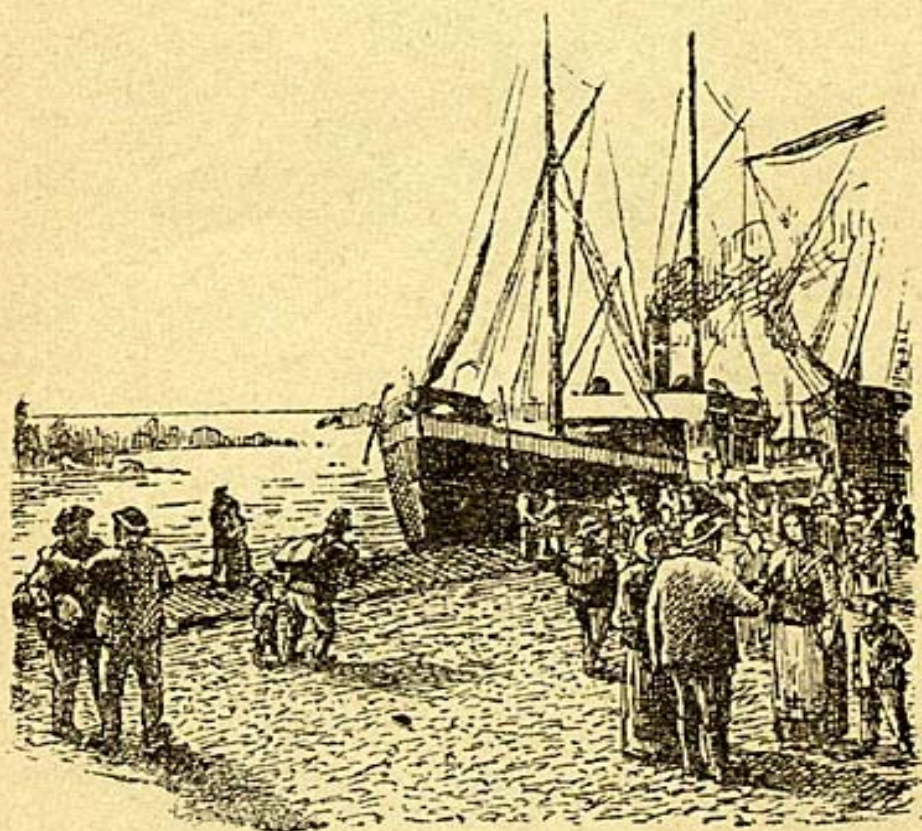
<http://www.migrationinstitute.fi>

Siirtolaisuudesta.

Kirjoittanut

Matti Tarkkanen.

Kolmas painos.

N:o 98.

Helsingissä, 1902.

Sisällys:

I.	Siirtolaisuuden syistä	fin.	3
I.	Siirtolaisuuden seurauksista	"	10
III.	Siirtolaisuuden seurauksista kotimaalle	"	23
IV.	Miten voitaisiin siirtolaisuutta ehkäistä ja sen tuot- tamia vaurioita vähentää	"	27
V.	Muutamia neuvoja Amerikkaan lähteville	"	32

Siirtolaisuudesta.

Rirjoittanut

Matti Tarkkanen.

Kolmas painos.

Helsingissä,
Kansanvaliustus-seuran kustantama.

I.

Siirtolaisuuden syistä.

Jokaiselle kansalle on Jumala määrätyn tehtävän uskonut ja asunisen rajat asettanut, misjäl tämä tehtävä lähinnä on suoritettava. Mutta Jumala myöskin saattaa kansan suureksi ja lewittää sen asuinijät. Hänen siunaukseensa kuului: täyttäkää maa ja tehkää se itsellenne alamaiseksi. Korwet ja autiot piti wiljelykselle ja asutukselle woitettaman. Sitä warten on maa edessämme awoinna, sillä kaikki maa on Herran. Näin Jumala kansakunnankin tehtävää, waiikutuspiiriä ja asuma-alaa laajentaa, jopa joskus sen aiwan toisille paikoillekin siirtää.

Mutta kansakunta on loottu yksityisistä henkilöistä. Oman kansansa keskuudessa ja isäinsä maassa on näillä heidän waiituinen waiikutuspiirinsä. Tämäkin on jumalallinen järjestys, jota seuratesse ihmisen elämä tulee siunattuksi elämäksi. Oman maansa olot kufin parhaiten tuntee, sen powesta on hän elatukseensa saanut, siellä on isien perintö warijeltawana, siellä myös hän parhaiten itsekin ymmärtää. Siänmaan ja kansan rakkauden on sentähden Jumala sywälle ihmisjydämeen istuttanut; sen täyttäminen on siis lähin welwollisuutemme.

Maastaan siirtyminen woi siis olla oikeutettua ai-noastaan poikkeustiloissa, milloin Herra siihen ihmistä erityisesti johdattaa tahi welwoittaa. Olot isänmaassa, kowa nälkä tahi sorto, woiwat tehdä monelle maastaanmuuton eli

siirtolaisuuden wälttämättömyydeksi. Ehkä on myös yfityiselle uskottu Jumalalta tehtävä, jonka toteuttaminen olisi synnyinmaassa mahdoton. Abrahamin käski Jumala lähteä maastaan ja suvustaan ja isänsä huoneesta, erottaakseen hänet epäjumalaisuudesta siellä, ja valmistaaakseen hänen siemenesjään siunauksen kaikille kansoille. Samoin kuljetti Jumala Joosepin wieraalle maalle, pelastaakseen ja paljon kansaa ja tehdäkseen Israelin lapsista kokonaisuuden. Ja onhan wihdoin Herramme Jeesuksenkin tähtynyt lapsuutensa vuosina olla Egyptin siirtolaisena.

Tälläisissä tapauksissa, kun ihminen Herran tahdon ja mielen mukaan maastaan siirtyy, saa hän rohkeasti mennä synnyinsijoiltaan, waikka maailman ääriin. Siunauksena seuraa häntä silloin lupaus: minä olen sinun kansasi ja johdatan sinua. Sillä kutsunuksestaan ja waikutuspöörästään hän ei silloin ole poikennut; nämä wain owat hänelle laajentuneet.

Näitä perusteita on muistaminen Amerikkaan siirtymistäkin armosteltaessa. Missä määrässä se on oikeutettua, riippuu kokonaan siitä, onko se wälttämätöntä, onko se Jumalan tahdon mukaista. Alinoastaan silloin woi se olla siunauksiksi siirtolaisille, isänmaalle ja ihmiskunnalle.

Utuaiheena Amerikkaan siirtymiselle oli waltiollinen ja warsinakin uskonnollinen sorto Englannissa 17:n vuosijadan keskiajoilla. Jumalaapellääväiset, wainotut puritaanit, nuo niin kutsutut Pilgrimi (= matkalais) isät jättiwät oman tunnon tähden kotinsa ja kaiken maallisen hywynytensä, jaa-dakseen Pohjois-Amerikan aarniometsissä nauttia kansalaisen ja kristityn wapautta. Sittemminkin, kautta koko tämän ja seuraawan vuosijadan oli Pohjois-Amerikka uskonja tähden ahdistettyjen turwapaikka. Siellä oli tilaa kaikille omain asetustensa suojassa palwella Jumalaa omantuntonja

mukaan. Neitseellinen, luonnon kaikilla antimilla runsaasti siunattu maa tarjosi sitäpaitfi vaatimattomalle ja ahkeralle uutisajukkaalle pian paljon riippumattomamman ja paremman toimeentulonkin, kuin tiheästi ajutusja kotiseudussa olisi ollut mahdollista. Näin jamaan aikaan, kun kullanhimosta perustetut Espanian siirtomaat kuihtuvat, kasvaa näistä pakolaisista voimalliset yhdyskunnat, heidän kirkkojensa ja koulujensa ympärille kohoaa kukoistavat kaupungit, Yhdysvaltain perustus lasjetaan.

Wähitellen alkaa Amerikkaan siirtyä toijellaiistakin wäkeä. Oletikin 19:n vuosijadan keskiaikoilla, kulkuneuvojen parantuesja, kun Lännen awarat tasangot ja Californian kultamaat tulivat tunnetuiksi, on kaikista Europan maista ollut sinne kulkemassa taukoomaton wirta leivänetsijöitä, jotka kotimaassaan olivat alituisen puutteen kanssa taistelleet, kodin etsijöitä, joille kotimaassa oman maatilkun saaminen näytti mahdottomalta, ja onnen etsijöitä, seikkailuhaluista wäkeä tahi rappiolle joutuneita henkilöitä, jotka Amerikan kuohuwisja oloisja toivoivat uutta menestystä saawanja. Suomestakin, etupäässä Pohjanmaalta, on sinne tuhannet ja kymmenet tuhannet waeltaneet, aluksi yksitellen, sitten lukuisemmin, viime vuosina ihan laumoittaisin, niin että maasta siirtyneitten lukumäärä nyt nousee likimaille 150 tuhanteen.

Kun käymme lähemmin tarkkaamaan syitä, jotka kanssamme synnyttävät tätä siirtymishalua, on meidän ensijikin kiitollisuudella tunnustaminen, ettei kenenkään ole tarwinnut omantuntonja tähden Suomesta lähteä, sillä kaikilla protestanttisilla kristityillä on meillä täysi uskon ja jumalanpalveluksen wapaus. Myöskin kansallinen wapaus on täällä ikiwanha. Sama laki on rikkaalla ja köyhällä, ylhäisellä ja alhaisella. Oikeuden saaminen on huokeata ja lakien käytäntö ainakin yhtä hyvä kuin wapaassa Amerikassa. Werokuorma ja yhteiskunnalliset rasitukset eivät

myöskään yleensä ole kohtuuttomat ja niitä on aina lailla, missä vain järjestetty hallitus löytyy ja hengen sekä omaisuuden turvallisuutta on. Noina poikkeuksena on ehkä ylen korkea maavero ja muut manttaalia koskevat rasitukset, jotka rannikkopitäjissä haittaavat viljelystä, sekä varsinkin asevelvollisuus. Jo silloin, kun asevelvollisuutta piti suorittaa Suomen kansallisessa sotawäessä jäätyjen hyväksymän lain mukaan, koetti moni wälttää kolminuotista aseiden harjoitusta Amerikkaan wäistymällä. Sentähden — waikkakin asevelvollisuuden kammo jo oli melkein sammumaisillaan, kun yleisesti alettiin ymmärtää isänmaan ja waltaistuimen puolustuksen kuuluvan kalleimpiin kansalaiswelvollisuuksiin — ei sowy ihmetellä, että siirtolaiistulwa yht'äkkiä nousi kaksinkertaiseksi, kun asevelvollisuudelta uhattiin riistää sen kansallinen pohja, ja kolminkertaiseksi, kun Suomen sotawäki lakkautettiin ja uusi, jäätyjen myötawäikutuksesta syntynyt asevelvollisuus-asetus julkaistiin. Tässä on siis pääsyy nykyiseen suureen siirtolaisuuteen, joskaan se ei ole sitä alkunpannut. Sillä syitä on myöskin muita, jotka myös wimakkaasti wetävät Amerikkaan sekä asevelvollisuus-ijässä olevia että niitä, jotka siitä ovat wapaita. Näistä tässä hiukan enemmän.

„Du maamme köyhä, siksi jää“; Amerika on rikas, kultainen. Sieltä saapuu sanomia hywistä työansioista, runsaista päiväpalkoista. Yksi ja toinen tuttavistakin on siellä rikkaaksi ja pohataksi tullut. Täällä taas ovat palkat pienet, töitä vähäsen, perhe suuri ja leipä niukka. Ollaan ennenkin työnhauksa oltu kotimaassa, mitäs jos vähän kauemmasiin menisi koettamaan. Näin mieltii moni wakaistenkin mies, jota tuo owea kolkuttawa puute miltei pakottaa runsaampaa ansiota hakemaan, rakkaittensa toimeentuloa parantaaksensa. Sama syy wetää sinne yrittelewiä nuorukaisia, jotka toiwovat työkylynä ja ahkeruutensa löytävän siellä pikemmin palkinnon kuin kotimaassa, missä

ei ehkä isoihin aikoihin voisi ajatella puutteelta turvattua omaa kotia.

Mutta rikastumisen himo ei ainoastaan tartu köyhiin mökkiläisiin ja irtaimeen kansaan. Paljon talollisia jättää kotinsa vaimon ja ala-ikäisten lasten hoitoon, saadakseen Amerikasta päin pikemmin velkansa suoritetuksi; ja welattomiinkin tarttuu tyytymättömyys; tuo maamiehen elanto ei kelpaa, ei kannata; pikemmin pitää rikkaaksi päästä. Talot vuokrataan tai myydään, taikka jättävät pojat vanhan isänsä yksin niistä huolta pitämään. Heillä on uusi ja suora tie rikkauteen ja arvoon: lähdetään Amerikkaan. Näin keräytyy niitten lisäksi, joitten huono toimeentulo tosiaan voi puolustaa heidän matkaansa, monta vertaa lukuisampi joukko niitä, joilla olisi kotomaassakin ollut tyllin leipää ja tyllä työalaa, mutta joilla ei ole misjään hyvää eikä koskaan tylläksi.

Waan tämä rahan rakkauts eli silmäin pyyntö ei kuitenkaan ole ainoa vaikuttaja heidän lähtöönsä. Tuhansia johdattaa Amerikkaan myöskin lihan himo ja elämän koreus, hekuman ja lihan vapauden toivo.

Amerikasta ei nim. tulee ainoastaan rahaa. Sieltä tulee myös juuria, komeita valokuvia. Suomalainen työmiehes on niitten mukaan siellä pyhäpufeisjaan pulska, komea herra; ja neitosemme warsinkin owat hienoiksi muuttuneet; niillä on otjatukat, kureliiwit, hansikkaat ja silkkihameet, kuin kaupungin ryököinöillä konsanaan. Tähän sitten verrataan omaa yksinfertaista, puolivillaista pukuaan, kuinka paljon kumminkin täällä moukempia ollaan! — Ja kuwan mukana tulee vielä ehkä aito amerikalainen kirjekin, jossa kerrotaan ja kuvataan, kuinka siellä on hupaisaa ja vapaata. Siinä puhutaan helluista ja tansseista, siinä on elämä lihan mielen jälkeen oikein wiehättäväksi maalattu. Wiinaa saa joka kylässä ja joka päivä, ei siellä ole papit saarnaamassa ja wallesmannit häiritsemässä. Kultainen on siellä wapaus vanhempainkin ja isäntäwäen silmällä pidoista, sekä runsaat

palkat, että saapi nauttia, „nauttia elämää niinkauvan kuin nuoret ollaan, että joka paikassa kuulla saataisiin, kuinka me olemme iloiset olleet“.

Niinpä siis on lähtenyt Amerikkaan rikkaan talon ainoa tytärsin muukalaisia palvelemaan, saadakseen olla vapaana wafawan förttiläisinsän huolenpidosta, jota orjuutena pidetään; niinpä on jätetty wanha äiti yksinään kotiin wanhain päiwän walwojatta, hautahan kulettajatta; jätetäänpä joskus samasta wapauden halusta waimo ja lapsetkin. Omaatuntoa koetetaan ehkä sillä rauhoittaa, että Amerikasta sitten lähetetään paljon rahoja, ikäänkuin nuo syntijuoksussa saadut taalarit riittäisivät hyljättyin omaisten, äitikullan sydämen haawoja lääkitsemään.

En tässä yhtään liioittele. Olen omin korwin kuulut tällaisia tunnustuksia ja paljon myöskin lufenut muitten todistuksia. Todistukseksi woin vielä wedota siihen tapaan-kin, miten Amerikkaan lähdetään ja miten matkaan walmistaudutaan.

Ennen piletin ostoja tuumailaan kyllä, mihin paikkauntaan Amerikassa ensin mentäisiin, missä olisi parhaat ansiot ja tuttuja wanhastaan. Samoin matkaan lähtiesjälä warustetaan mukaan piletit, passit, ewäsnyydyt ja parijataa taskuun matkarahoiksikin. Wiinapulloakaan ei aina unhoteta. Mutta ne owat harwan harwat, jotka piletinwalinnassa sitä kysywät, saako siellä Jumalan sanaa kuulla ja onko siellä heränneitä, uskowaisia ihmisiä; rukousta korkeuteen ei ole kohonnut, eikä ole Jumalan sanaa matkatawarain joukkoon tullut, ellei ehkä hurskas äiti tai sijar ole jotakuta hartauskirjaa kapsäkin pohjalle kyyneleittensälä ja rukoustensälä mukana laskenut. Kotonakaan ei ole Jumalan sanalle arwoa pantu; Amerikassa ei luulla Jumalaa tarwittawankaan.

Ja käypä sitten esim. Hankoniemellä, kun täältä siirtolaisjoukot lähtewät. Näet täällä selwimmin, minkä hen-

gen waiikutuksesta fristityksi kutsuttu Suomen kansa jättää maansa.

Jo moniaita päiviä ennenkuin laiva lähtee, kokoontuu sinne neljä jopa kuusiakin sataa nuorta miestä ja naista ympäri Suomen, joista ainoastaan harvat ovat perhekuuntia. Näemme siellä moniaita wakaarisissa ja alakuloisissa mielteissä, joitten ei näytä olewan helppoa isänmaasta ja omaisista irtautua tuntemattomiksi ajoiksi, mutta suuri enemmistö wiettää odotus- ja lähtöhetkensä juoden, remuten ja tanssin, kunnes laiva ja sen kirjawa lasti wihdoinkin hurraahuutojen kaikuesä laiturin jättää.

Täten huolettomina, eli ainakin fiksi teeskennellen, isänmaasta matkustetaan ilman Jumalaa ja Isää, ilman rukousta, jopa useimmat ilman Uutta Testamenttiakin. Monella se kyllä olisi, ehkäpä rippikoulunkin muistona, mutta lähtökiireessä on se kotoa jäänyt. Toiset taas eivät ole sitä koskaan tulleet ostaneeksi, sillä mielialansa on tällainen: ensin on maallinen etsittävä, kyllä sitten wanhana ja tautiwooteella Jumalan waltakunta ja hänen wanhurskautensa annetaan.

Tämän maailman Jumala on siis näistä siirtolaisista useimmat matkaan saanut. Herran tahdosta ei tuo siirtyminen ylipäänsä ole, eikä sitä matkaa Jeesuksen nimesä tavallisesti aloteta. Mutta niitä kaloja kuin ihminen pyytää, niitä hän saa. Kun ihminen ei tyhdy Jumalan teihin eikä siihen kutsumuspiiriin, mihin Jumala on hänet asettanut, saa hän mennä omia teitänsä. Ehkä wieraalla maalla tulee nälkä, ja tuhlaajapoika tulee näkemään, että kotoa wiewät tiet owatkin eljytyksen ja kuoleman tiet.